

Részvételiség a területhasználati döntéshozatalokban

dr. Agócs Ilona

Részvételiség az
önkormányzatok munkájában -
társadalmi csoportok, eszközök,
megoldások

2026. január 28.

A területek használata

A területek hasznosítási módjának meghatározása a **szűkösen rendelkezésre álló erőforrásaink egyikével – a földterülettel – való gazdálkodás.**

A területhasználatok rendezésének kérdése elválaszthatatlan az antropogén területhasználatról – az épített környezet alakításától – és ezzel párhuzamosan a természeti környezet védelmétől.

Ebben a vetületben sem szakítható el a területhasználati módok kialakítása a fenntartható fejlődési és környezetvédelmi, természetvédelmi célkitűzésektől, végső soron az emberi élet hosszú távú fennmaradását szolgáló elemek és rendszereik oltalmától.

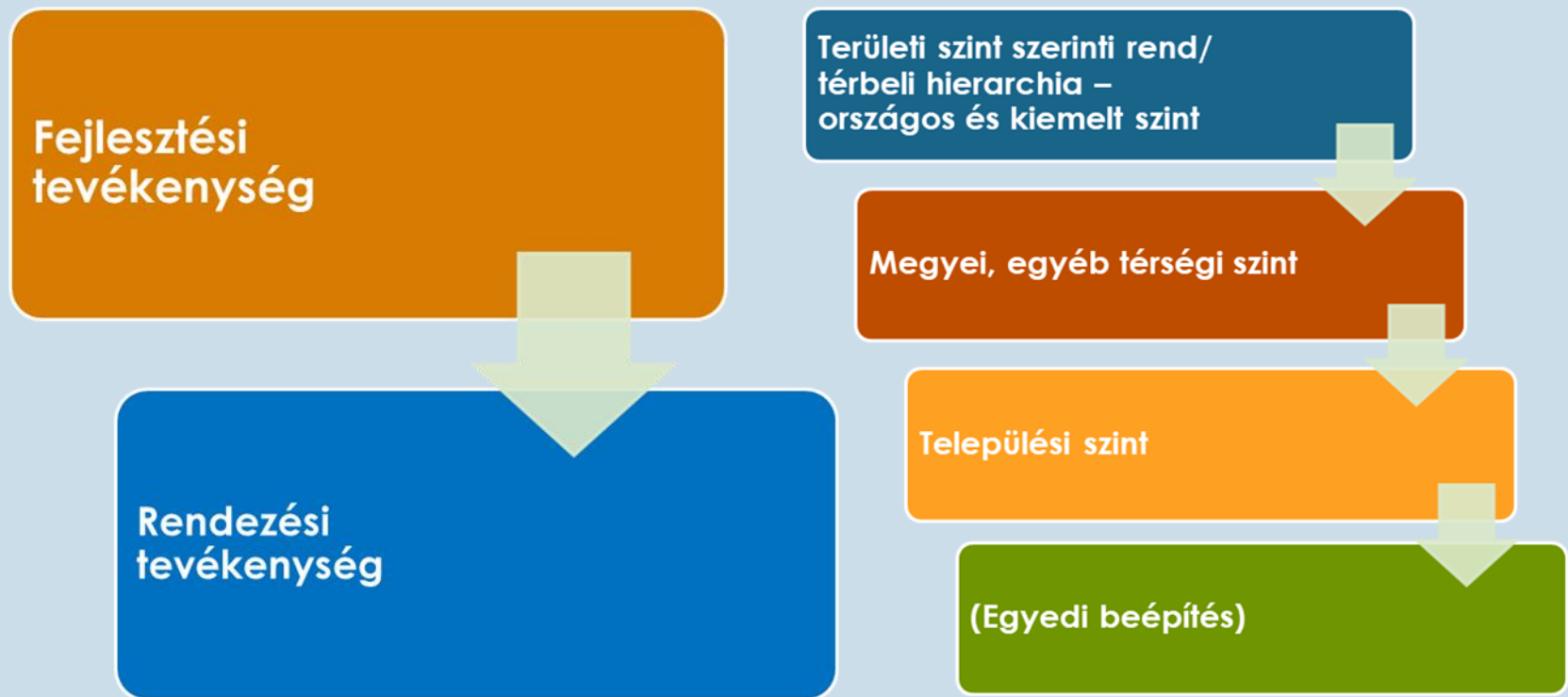
A területek hasznosítására vonatkozó szabályozás rendszere és keretei és a jogalkalmazás követelményei az alaptörvényi rendelkezésekből is levezethetőek, mint **az értékvédelem alapjogi keretei.**

A gyakorlatban interdiszciplináris terület, ahol **a szabályozás fizikai-térbeli megjelenítését jelentik a tervlapok és azok rendszere, a (hierarchikus) tervrend.**

Két nagy területi szintje a területfejlesztés és –rendezés és a településfejlesztés és –rendezés.

A területhasználat meghatározásának két belső hierarchikus rendje

2023. évi CII. tv. 15.§ (3) bek., 20.§, Méptv. 75.§ (korábban Étv. 8.§) és MaTrT. 7.§

Az Országgyűlés 1/2014. (I. 3.) OGY határozata a Nemzeti Fejlesztés 2030 - Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptióról

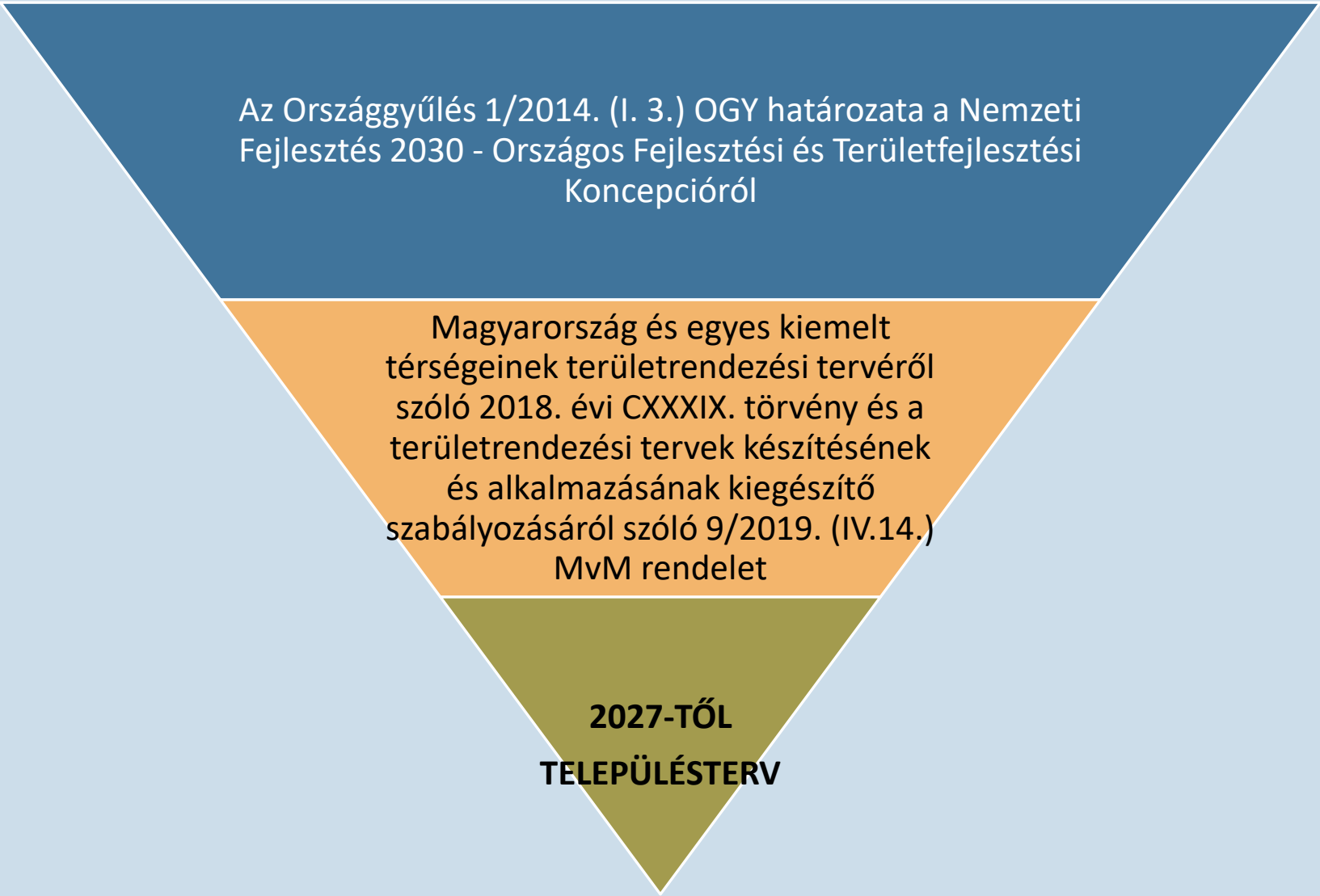
Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről szóló 2018. évi CXXXIX. törvény és a területrendezési tervek készítésének és alkalmazásának kiegészítő szabályozásáról szóló 9/2019. (IV.14.) MvM rendelet

Vármegyei Területrendezési tervek

Településfejlesztési koncepció

Integrált településfejlesztési stratégia

Településrendezési eszközök (és településképvédelmi sajátos jogintézmény)

Az Országgyűlés 1/2014. (I. 3.) OGY határozata a Nemzeti Fejlesztés 2030 - Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptióról

Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről szóló 2018. évi CXXXIX. törvény és a területrendezési tervek készítésének és alkalmazásának kiegészítő szabályozásáról szóló 9/2019. (IV.14.) MvM rendelet

**2027-TŐL
TELEPÜLÉSTERV**

A magyar építészetről szóló 2023. évi C. törvény (Méptv.) hatálybalépése 2024. október 1.

(Az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvényt (Étv.) helyezi hatályon kívül.)

Megjelent végrehajtási rendeletek (Magyar Közlöny 98. szám):

- **280/2024. (IX.30.) Korm. rendelet a településrendezési és építési követelmények alapszabályzatáról** (2025. január 1.)
- **281/2024. (IX.30.) Korm. rendelet az építésügyi hatósági eljárásokról és ellenőrzésekről**
- **282/2024. (IX.30.) Korm. rendelet a települési zöldinfrastruktúráról, a zöld tanúsítványról és a zöld védjegyről**
- **283/2024. (IX.30.) Korm. rendelet az építészeti és településrendezési tervtanácsokról**
- 284/2024. (IX.30.) Korm. rendelet egyes építészeti tárgyú kormányrendeletek módosításáról
- 285/2024. (IX.30.) Korm. rendelet a magyar építészetről szóló 2023. évi C. törvény hatálybalépésével összefüggő egyes kormányrendeletek módosításáról
- 286/2024. (IX.30.) Korm. rendelet egyes építésügyi tárgyú kormányrendeleteknek a magyar építészetről szóló 2023. évi C. törvény hatálybalépésével összefüggő módosításáról

Az új településfejlesztési és –rendezési rendszer hatálybalépése, a „párhuzamos” tervrendszer 2027. július 1-ig

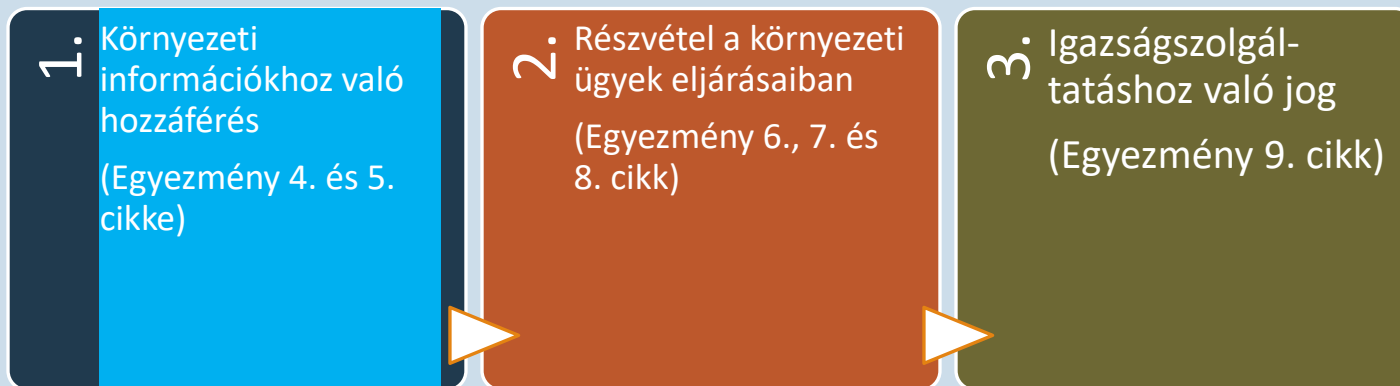
	Korábbi tervrendszer	Új tervrendszer (2022)
Településfejlesztés	1. Településfejlesztési koncepció 2. Integrált településfejlesztési stratégia	Településfejlesztési terv (jövőkép, stratégia, cselekvési program és fejlesztési tervlap)
Településrendezés	1. Településszerkezeti terv 2. Helyi építési szabályzat és melléklete a szabályozási terv	Településrendezési terv (helyi építési szabályzat és melléklete a szabályozási terv)
Településképvédelem (2016 óta)	Településképi arculati kézikönyv (TAK) Településképi rendelet	Településképi arculati kézikönyv (TAK) Településképi rendelet
Méptv. 2027. 07. 01.-től Településterv és TAK		

Társadalmi részvétel a környezeti ügyekben

2001. évi LXXXI. törvény a környezeti ügyekben az információhoz való hozzáférésről, a nyilvánosságnak a döntéshozatalban történő részvételéről és az igazságszolgáltatáshoz való jog biztosításáról szóló, Aarhusban, 1998. június 25-én elfogadott Egyezmény kihirdetéséről

Nem környezetvédelmi ügyek, hanem a környezet bármely alakítására vonatkozó ügyekben biztosított társadalmi részvétel.

Az aarhusi egyezmény 3 pillére:

A társadalmi részvétel alapjai

A bennünket körbevevő környezet alakítása a lehető legtágabb értelemben vett közügy.

az épített környezet „*a környezet tudatos építési munka eredményeként létrehozott, illetve elhatárolt épített (mesterséges) része, amely elsődlegesen **az egyéni és a közösségi lét feltételeinek megteremtését szolgálja***” Méptv. 16.§ 36. pont

Méptv. 1.§ E törvény célja

- a) a polgári jó ízlés elősegítése és az életminőség javítása,
- b) az építészeti örökségünk és zöldfelületeink megőrzése és védelme,
- c) a hazai városok és községek sajátos településképi értékeinek megóvása,
- d) a kiszámítható településtervezés és a takarékos területgazdálkodás elősegítése,
- e) az építési szabályok olyan tartalmú megállapítása, amely a fenntartható fejlődés környezet- és klímavédelmi szempontjainak érvényesíthetőségét és a magyar építésgazdaság fejlődését szolgálja a magyar építési anyagok felhasználásával,
- f) az épített környezet akadálymentesítésének és az egyenlő esélyű hozzáférés elősegítése,
- g) az építési folyamat során a tájépítészet szerepének erősítése,
- h) az épített környezetnek az érintett lakosság, illetve a civil és gazdálkodó szervezetek véleményének kikérésével történő alakítása,**
- i) az épített környezet tervezése, kialakítása során az egyetemes tervezés követelményének érvényre juttatása.

Társadalmi részvétel a helyi önkormányzat bármely jogalkotási tevékenységében

Ezt a kérdést nem rendezti általánosan jogszabály.

A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény preambuluma szerint : „Az Országgyűlés elismeri és védi **a helyi választópolgárok közösségének önkormányzáshoz való jogát.**”

„2.§ (1) A helyi önkormányzás a település, valamint a megye választópolgárai közösségének joga (...),

(2) A helyi önkormányzás a helyi közügyekben demokratikus módon, ***széles körű nyilvánosságot teremtve kifejezi és megvalósítja a helyi közakaratot.***”

Speciális eljárási szabályok érvényesülnek az egyes eljárásfajtákban a társadalmi részvétel biztosítására, így pl. **a településrendezési eljárásokban** – ún. **helyi partnerségi egyeztetés** útján.

A településtervek egyeztetése

419/2021. (VII.15.) Korm. rendelet a településtervek tartalmáról, elkészítésének és elfogadásának rendjéről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről, VIII. fejezet

Érdekelt államigazgatási szervek, önkormányzatok véleményezésre jogosultak, a társadalmi szervezetek, egyházak, érintett lakosság partnerek (**helyi partnerségi egyeztetési eljárás**).

Környezeti hatások vizsgálata a településrendezési eljárásban: Az egyes tervek, illetve programok környezeti vizsgálatáról szóló 2/2005. (I. 11.) Korm. rendelet – egész település esetén kötelező, minden egyéb esetben a várható hatások függvénye. 419/2021. (VII.15.) Korm. rendelet 7.§ - megalapozó vizsgálatok része, környezetvédelmi hatóság szabja meg a kereteit.

Társadalmi részvétel a településfejlesztésben és -rendezésben

Alapvető újdonság az **E-TÉR = Elektronikus Térségi Tervezést Támogató Rendszer**, 2022. január 1-ét követően.

Az E-TÉR-ben történő egyeztetés véleményezési szakasza kiterjed az érintett helyi lakosságra is.

Regisztrációt követően meghatározott formai és tartalmi követelményeknek megfelelő észrevételeket fogad be a rendszer.

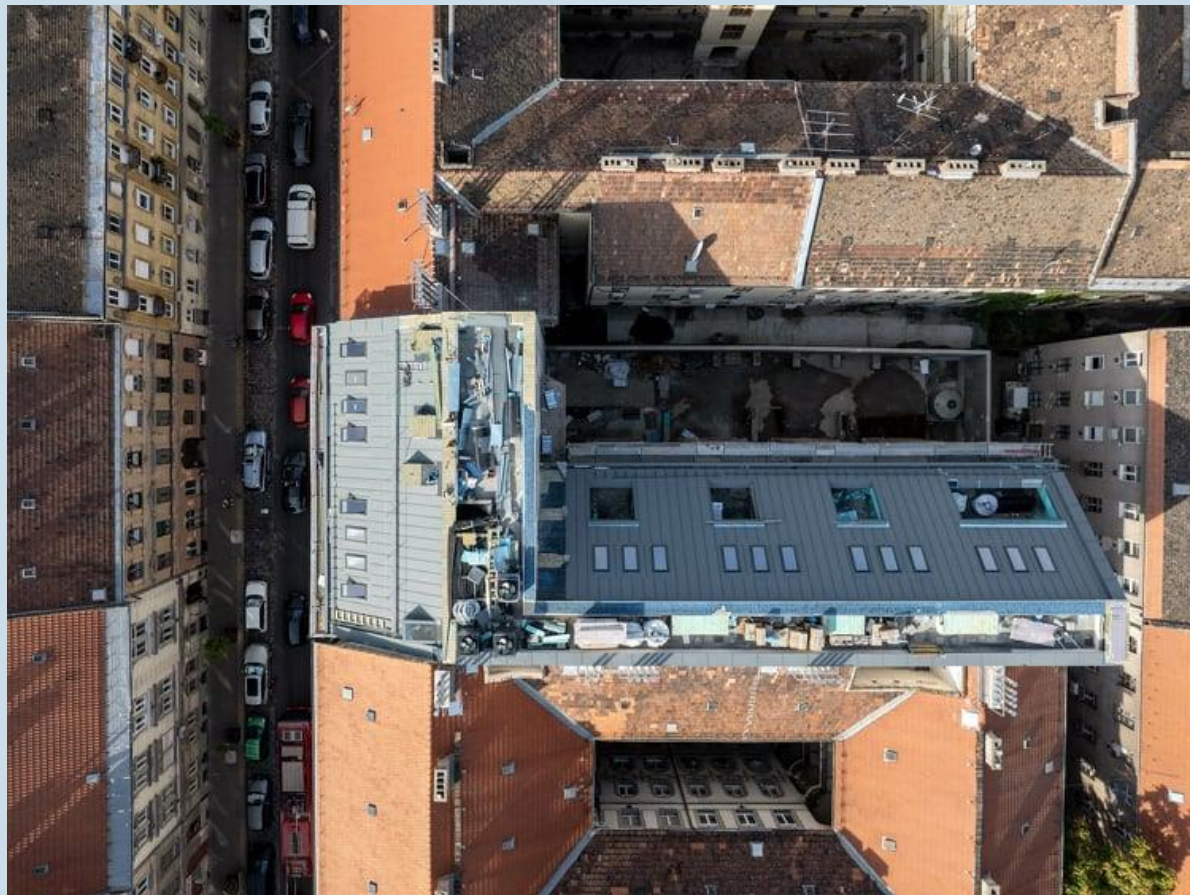
Az E-TÉR-en kívül, a helyben szokásos módon az önkormányzatnak csak akkor kell partnerségi egyeztetési eljárást lefolytatnia, ha erről így dönt, az erről szóló önkormányzati rendeletében.

A partnerségi egyeztetés intézménye a társadalmi részvétel követelményét teljesíti, amely egyben az aarhusi egyezmény és a kapcsolódó uniós kötelezettségek végrehajtását is jelenti.

Korábban a (kétszeri) lakossági fórum tartása és az önkormányzat honlapján történő tájékoztatás kötelezettség volt.

A jövő nemzedékek
szószólójának
figyelemfelhívása
az építésügyi
normák ügyféli
jogokat és
társadalmi
nyilvánosságot
korlátozó
szabályozása
kapcsán,
2024.okt.

A jövő nemzedékek
szószólójának
figyelemfelhívása a
környezeti ügyekben
való társadalmi
részvételről,
2023.okt.

Forrás: magyarepitok.hu

citizen design science

Az ENSZ égisze alatt a Block By Block kezdeményezés a Minecraft számítógépes játék alkalmazásával vonta be pilot projektjeibe a helyi közösségeket, vitathatatlan eredményeket érve el a fiatal generációk megszólításában.

<https://unhabitat.org/the-block-by-block-playbook-using-minecraft-as-a-participatory-design-tool-in-urban-design-and>

Köszönöm a figyelmet!

